

KSK-notat nr.: 69/2014 - Bakgrunn for vedtak - småkraftverk

Søker/sak:	Småkraft AS / Brandefjellet kraftverk		
Fylke/kommune:	Møre og Romsdal / Vanylven		
Ansvarlig:	Øystein Grundt	:	
Saksbehandler:	Birgitte M. W. Kjelsberg	:	
Dato:	02.09.2014		
Vår ref.:	201102452-38		
<i>Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.</i>			

Søknad om tillatelse til bygging av Brandefjellet kraftverk i Vanylven kommune i Møre og Romsdal

Innhold

Sammendrag	1
Vanylvenpakken	3
Søknad	4
Høring og distriktsbehandling	7
Søkernes kommentarer	12
NVEs vurdering	15
NVEs konklusjon	24
Vedlegg	25

Sammendrag

NVE har foretatt en samlet behandling av seks søknader om småkraftverk og tre søknader om anleggskonsesjon for nettilknytning av småkraftverk i Vanylven og Vågsøy kommuner.

En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene og gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

Under behandling av de seks søknadene i Vanylven og Vågsøy kommuner har NVE vurdert hver enkelt sak for seg og vurdert sumvirkningene av eksisterende og nye utbygginger der hvor NVE har funnet dette relevant.

Småkraft AS søker om å få konsesjon til å utnytte et fall på 410 m fra hovedinntaket på kote 500 ned til kraftstasjonen på kote 90 for Brandefjellet kraftverk. Det er søkt om å bygge fire bekkeinntak fra Kvitla på kote 555 via Bruelva på kote 530 og 525 videre til gren av Årdalselva på kote 505 frem til hovedinntaket i Årdalselva på kote 500. Overføringen vil bli en 1,5 km lang åpen kanal fra Kvitla til

Bruelvas øverste inntak. Derfra overføres vannet videre i 700 m langt nedgravd rør til hovedinntaket. Vannveien videre er planlagt i boret sjakt de første 500 m i øvre del, 400 m i tunnel i midtre del og 230 m med nedgravde rør i nedre del. En 800 m lang midlertidig anleggsvei forlenges fra eksisterende skogsbilvei på sørsiden av Kvitla. Ny permanent vei inn til kraftstasjonen vil bli 30 m lang. Middelvannføringen er beregnet til 627 l/s for de tre elvene samlet. Kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 1,46 m³/s og vil ha en installert effekt på ca. 5,0 MW og vil produsere omtrent 13,6 GWh i et middels år.

Vanylven kommune er positiv til tiltaket forutsatt at anleggene utføres skånsomt slik at de ikke reduserer opplevelsen av landskapsrommet. **Fylkesmannen i Møre og Romsdal** har fremmet innsigelse til prosjektet grunnet virkninger for biologisk mangfold, landskap og tap av INON. **Møre og Romsdal fylkeskommune** ber om at anadrome strekninger tas tilstrekkelig hensyn til og at eventuelle utbygginger ivaretar reiselivssatsingen i kommunen med tanke på ivaretagelsen av sentrale landskapskvaliteter og estetikk. **Naturvernforbundet i Møre og Romsdal** går sterkt imot en utbygging av Brandefjellet kraftverk grunnet virkninger for biologisk mangfold, landskap og tap av INON. **Ålesund og Sunnmøre Turistforening** støtter Naturvernforbundets uttalelse. **P.W. Gjerde og Brudevoll m. fl.** er imot en utbygging på grunn av negative virkninger for landskap og friluftsliv og ulemper for grunneiere i området.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 13,6 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2011-13) har NVE klarert om lag 1,4 TWh ny energi fra småkraftverk. De omsøkte tiltakene kan gi et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Brandefjellet kraftverk vil medføre negative konsekvenser av vesentlig betydning for landskap og friluftsliv. NVE mener at de synlige fossene i Bruelva og Årdalselva vil miste sin inntryksstyrke, ved en utbygging av prosjektet, og redusere opplevelsesverdien i et stort landskapsrom. Slipp av minstevannføring vil ikke være tilstrekkelig som avbøtende tiltak. En lang åpen kanal i høyfjellet vil i tillegg være svært skjemmende for friluftslivet. Ulemper for biologisk mangfold og samlet belastning har også vært viktige problemstillinger i NVEs vurdering.

NVE mener ulempene ved bygging av Brandefjellet kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår derfor søknaden fra Småkraft AS om tillatelse til bygging av Brandefjellet kraftverk.

Vanylvenpakken

NVE har foretatt en samlet behandling av 6 søknader om småkraftverk i Vanylven og Vågsøy kommuner. De respektive *bakgrunn for vedtak*-notatene for de seks søknadene er angitt i tabellen under. Søknadene er i disse dokumentene referert til under fellesnavnet Vanylvenpakken. Tre søknader om anleggskonsesjon for nettilknytning av småkraftverk er behandlet samtidig med Vanylvenpakken.

Søker	Kraftverksnavn	Notat	Produksjon (GWh)	Effekt (MW)
Høgelida Kraftverk SUS	Høgelida kraftverk	KSK-notat nr.: 66/2014	5,4	1,3
Myklebust Sameige	Helgåa kraftverk	KSK-notat nr.: 67/2014	5,87	2,5
Tenneelva Fallrettseigarlag	Tenneelva kraftverk	KSK-notat nr.: 68/2014	10,3	3,4
Småkraft AS	Brandefjellet kraftverk	KSK-notat nr.: 69/2014	13,6	5,0
Småkraft AS	Sørdalselva kraftverk	KSK-notat nr.: 70/2014	8,23	2,7
Småkraft AS	Kasseelva kraftverk	KSK-notat nr.: 71/2014	8,2	2,3

En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene og gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

Det kom én innsigelse til én av sakene i Vanylvenpakken. Fylkesmannen i Møre og Romsdal fremmet innsigelse til Brandefjellet kraftverk. Det ble avholdt et innsigelsesmøte med Fylkesmannen den 9.10.2013. Fylkesmannen valgte å opprettholde innholdet i sin innsigelse også etter møtet.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved fem av de omsøkte tiltakene er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. Dette gjelder Høgelida, Helgåa, Tenneelva, Sørdalselva og Kasseelva kraftverk. For Kasseelva kraftverk har NVE gitt tillatelse til alternativ B. NVE mener ulempene ved bygging av Brandefjellet kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt for dette kraftverket.

NVE mener at bygging av permanent vei til Tennvatnet og til inntaket til Helgåa vil medføre store landskapsinngrep og har dermed satt krav om at inntakene skal driftes veiløst. NVE mener en utbygging av Kasseelva kraftverk etter alternativ A ville gi store konflikter med biologisk mangfold, og har gitt tillatelse til alternativ B.

Samlet vil NVEs positive vedtak gi inntil 34 GWh i ny fornybar energiproduksjon. Vi mener dette vil gi et bidrag til å oppfylle kravet i den felles sertifikatordningen inngått med Sverige. Disse prosjektene vil etter vårt syn ikke ha vesentlige negative virkninger for allmenne interesser.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Småkraft AS, datert 12.2.2013:

«SØKNAD OM TILLATELSE TIL Å BYGGE BRANDEFJELLET KRAFTVERK I VANNYLVEN KOMMUNE, MØRE OG ROMSDAL FYLKE

Småkraft AS ønsker å utnytte vannfallet i Brandefjellet kraftverk i Vannylven kommune til kraftproduksjon, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- Bygging av Brandefjellet kraftverk i samsvar med fremlagte planer
- Overføring av fire bekkeinntak fra Kvitla og Bruelva til hovedinntaket i Årdalselva

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- Bygging og drift av Brandefjellet kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

Nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning.

Det er inngått avtale med grunneiere med fallrettigheter om falleie og øvrige rettigheter til å gjennomføre prosjektet.»

Brandefjellet kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	6,4
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	18,6
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	98
Middelvannføring	l/s	627
Alminnelig lavvannføring	l/s	32
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	35
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	27

KRAFTVERK

Inntak	moh.	500
Avløp	moh.	90
Lengde på berørt elvestrekning	m	6000
Brutto fallhøyde	m	410
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,92
Slukeevne, maks	l/s	1462
Minste driftsvannføring	l/s	30
Tilløpsrør, diameter	mm	800
Tunnel, tverrsnitt	m ²	16
Tilløpsrør/tunnel/sjakt, lengde	m	230/400/500
Installert effekt, maks	MW	5,0
Bruktid	timer	2596

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	7,00
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	6,60
Produksjon, årlig middel	GWh	13,60

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	51,7
Utbyggingspris	kr/kWh	3,98

Brandefjellet kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	MVA	Ca. 5,5
Spennning	kV	6,6/22

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	Ca. 6,1
Omsetning	kV/kV	6,6/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	km	0,15
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Småkraft AS søker etter vannressursloven § 8 om tillatelse til å bygge Brandefjellet kraftverk. Kraftverket eies av Småkraft AS, mens grunneierne vil beholde eiendomsretten til fallet.

Beskrivelse av området og eksisterende inngrep

Tiltaksområdet ligger i vestenden av tettstedet Syvden i den ytre delen av Norddalen innerst i Syvdsfjorden. Norddalen er en åpen U-dal med bratte skrånende lier med flate fjellplatåer på toppen. Dalbunnen har spredt gårdsbebyggelse med tilhørende dyrka mark og innmarksbeite. Norddalselva renner gjennom hele dalgangen, og har utløp innerst i Syvdsfjorden.

Kvitla, Bruelva og Årdalselva, som er omsøkt utnyttet i Brandefjellet kraftverk, renner fra fjellet og ut i Norddalselva. Kvitla er stort sett ikke synlig fra avstand, mens Bruelva og Årdalselva er viktige innslag i landskapsbildet. De er synlige på lang avstand fra vei 652 på vestsiden av Syvdsfjorden, i tettstedet Syvden og fra veien gjennom store deler av Norddalen.

Av eksisterende inngrep går det skogsbilveier/traktorvei nesten helt opp på fjellet på begge sider av Kvitla. Alle de tre bekkene har granplantefelt i nedre del av fjellskråningen og dyrka mark ved utløpet av bekkene. Enkelte hytter ligger ved Årdalselva. Utenom dette er øvre del lite menneskelig påvirket.

Teknisk plan*Overføringer*

Prosjektet er planlagt med fire bekkeinntak - på kote 555 i Kvitla, kote 530 og 525 i Bruelva og kote 505 i Årdalselva. Vannet overføres til hovedinntaket på kote 500 i en gren av Årdalselva. Bekkeinntakene er planlagt med fritt overløp over betongterskler med 1 m høyde og 5 m lengde. Graving/sprenghing bak tersklene er nødvendig for å oppnå stort nok volum i inntakene.

Vann fra bekkeinntaket i Kvitla er tenkt ført i en 1500 m lang, 2 m bred og 1 m dyp åpen kanal til bekkeinntaket ved kote 530 i Bruelva. Resten av overføringene vil gå i nedgravde rør med dimensjon 2/2,5 x middelvannføringen i en lengde på 700 m fram til hovedinntaket. I perioder hvor kraftverket står vil lavvannføringen fra Kvitla samles opp og slippes i Bruelva. Flomvannføringen blir også ledet fra Kvitla til Bruelva. Det blir slipp av minstevannføring tilsvarende 5-persentilverdiene for sommer og vinter fra alle bekkeinntakene.

Inntak

Inntaket er planlagt på kote 500. Inntaksdammen får en 2 m høy og 15 m lang betongterskel. Inntakskulpen sprenges ut til et volum på 700-1000 m³. Det blir slipp av minstevannføring tilsvarende 5-persentil sommer- ogintervannføring for hovedinntaket.

Vannvei

Vannveien er planlagt i boret sjakt de første 500 m i øvre del, 400 m i tunnel i midtre del og 230 m med nedgravde rør i nedre del. Borehullet bores ovenfra og ned, mens tunnelen drives nedenfra og opp med et tverrsnitt på 16 m².

Kraftstasjon og elektriske anlegg

Kraftstasjonen er planlagt på kote 90 ved Norddalselva. Bygningens grunnflate blir på 80-90 m². I tillegg planlegges det et arealbruk utomhus på 200-300 m². Kraftverket installeres med en Pelton-turbin med effekt på 5,0 MW. Turbinen vil få en maksimal slukeevne på til sammen 1462 l/s, mens minste driftsvannføring blir på 30 l/s. Til sammenlikning er den samlede middelvannføringen i de tre bekkene oppgitt å være 627 l/s. I følge søknaden vil generatoren få en ytelse på 5,5 MVA. Transformatoren får en ytelse på 6,1 MVA og en omsetning på 6,6/22 kV/kV.

Det er planlagt å grave ned en om lag 150 m jordkabel til påkoblingspunktet. Påkoblingen vil utløse behov for forsterkninger i lokal- og regionalnettet. Når Ørskog-Fardal er satt i drift vil det være kapasitet i sentralnettet for ny produksjon. Småkraft AS ønsker å stå for bygging og drift av koblingsanlegget selv for ny høgspenkabel frem til eksisterende nett.

Veier

Det er planlagt en 30 m lang permanent vei med 3 m bredde inn til kraftstasjonen. Av midlertidige veier er det behov for ca. 500 m anleggsvei i rørtraseen fram til tunnelpåhugget på kote 190 og en anleggsvei på ca. 800 m i høgfjellet fra eksisterende traktorvei fram til trasé for overføringskanalen, sammen med ca. 2700 m anleggsvei i selve overføringskanalen. Anleggsbredden blir på ca. 15 m i gjennomsnitt i det berørte området. Kanalen vil få en bredde på om lag 5 m.

Massetak og deponi

Et permanent deponi for 5500 m³ tunnelmasser legges på et 2000 m² stort område, ved kraftstasjonens sørside, mellom Norddalselva og eksisterende gårdsvei.

Arealbruk

Samlet midlertidig arealbruk for ca 4 km vei / vannvei blir på 43,5 daa med en gjennomsnittlig anleggsbredde på 15 m for vei og nedgravd rør og kanal. Størsteparten av arealene ligger i høgfjellet. I tillegg kommer arealer til dam, bekkeinntak og kraftstasjon på til sammen 4 daa. Permanent areal er beregnet til 6 daa.

Eiendomsforhold

Søker skal innhente alle nødvendige rettigheter til områder som blir berørt av en utbygging før søknaden sendes inn til NVE. Ut ifra innkomne høringsuttalelser, fra berørte grunneiere, ser det ut til at disse avtalene ikke er på plass. NVE minner om at uavklarte fallrettigheter og rettighet til å bruke annen manns eiendom er privatrettslige forhold som vi ikke tar stilling til i vår videre saksgang.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Prosjektet ligger i sin helhet i Landbruk-, Natur- og Friluftsområde (LNF). Dersom det gis konsesjon må det søkes dispensasjon fra kommuneplanens arealdel for å bygge kraftverket.

Inngrepsfrie områder (INON)

Tiltaket vil til sammen redusere INON sone 2 med 3,7 km². Inngrepet i Kvitla reduserer alene INON med 3,5 km².

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven, samtidig med fem andre prosjekter i Vanylven og Vågsøy kommuner. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 12.6.2013 sammen med representanter for søkeren, grunneierne, kommunen og Naturvernforbundet. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av saksbehandler. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

Det ble avholdt et innsigelsesmøte med Fylkesmannen i Møre og Romsdal 9.10.2013. Fylkesmannen valgte å opprettholde innholdet i sin innsigelse også etter møtet.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Vanylven kommune vedtok i driftsutvalgsmøte 4.6.2013 at konsesjon kan gis på visse vilkår:

«Vanylven kommune oppmodar NVE til å stille krav til skånsam opparbeiding av anlegga, slik at fjernverknaden av landskapsrommet ikkje vert vesentleg ringare enn det er i dag.»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har anført følgende i brev av 25.5.2013:

«Biologisk mangfald

Årdalselva er helt fram til samlaupet med Bruelva djupt nedskoren i berget og dannar ei markert bekkekløft med naturtypeverdi B (...) Etter rapporten er Årdalselva den av elvane som ut frå topografi og fukt har størst potensiale for fleire fuktkrevjande artar.

Bruelva har to fossesprøytsoner med verdi C og i tillegg er det gjort eit interessant funn av evjebekkemose på stein i elva.

I midtre delar av Kvitla er gråor dominerande og fagleg interessant. (...)

Ut frå det som har kome fram om det terrestriske naturmiljøet i utbyggingsområdet, kan vi ikkje tilrå ei godkjenning av prosjektet.

Fisk og vassdragsøkologi

(...) Eit minimum av økologisk driftsvassføring er naudsynt for vasslevande insekt og fisk. Ved ei eventuell utbygging må det derfor sikrast tilstrekkeleg heilårs minstevassføring.

Landskap/friluftsliv

Bruelva og Årdalselva viktige landskapselement, der dei tre fossestryka kan sjåast over lengre avstand. Ein stor reduksjon i vassføringa vil vere klart landskapsmessig negativt. Utbygginga vil også føre til inngrep i eit sårbart, vegetasjonsfattig høgfjellsområde, der særleg den opne kanalen med driftsveg synest lite heldig.

Det er mange hytter og brukarinteresser langs vassdraga. Etter det vi kjenner til er området i hovudsak nytta som lokalt utfartsområde. Ein open kanal vil avskjere fleire stigar. Sjølv om det blir etablert enkelte bruer vil tiltaket vere negativt for friluftslivet og opplevinga av landskapet.

INON

Ei utbygging som omsøkt vil redusere INON (inngrepsfritt naturområde, sone 2) med 3,7 km². Fjellområda mellom Syvdsfjorden (Vanylven) og Dalsfjorden (Volda) har framleis eit visst omfang av inngrepsfri natur. Presset på desse områda er stort og tidlegare veg- og kraftutbyggingar har alt redusert INON arealet vesentleg. Ein ytterlegare reduksjon med 3,7 km² er klart uheldig. Inngrepsfrie restområde i kommunar med lite INON-område skal verdsetjast til svært viktig. Vanylven har få INON-område att.

Konklusjon

Fylkesmannen viser til merknadene over. I medhald av vassressurslova § 24 fremjer vi motsegn til utbygging av Brandefjellet kraftverk slik som søknaden no ligg føre. Dette på grunn av konflikt med biologisk mangfald, landskapsverknader og inngrepsfrie naturområde (INON).»

Møre og Romsdal fylkeskommune anfører følgende i brev av 24.5.2013:

«Kulturminne

Det ligg eit kvernhus ved Kvitla, eitt kvernhus og ein ruin etter kvernhus ved Bruelva, samt ruin etter våningshus og fjøs NA av kraftstasjonen. Desse ligg nærme tiltaka, med delvis innsyn. Vi tilrår at det som del av konsesjonsvilkår vert teke kontakt med fylkeskonservator for å sjå om passeringa av dette einheitlege miljøet er skånsom nok, og om naudsynt opne for justere noen slik at kulturmiljøet vert teke omsyn til. (...)

Pga. inntak ligg høgt oppe, vil det vere behov for ei mindre arkeologisk registrering jfr kulturminnelova § 9 knytt til dei øvre områda ved inntak, øvre rørgate og øvre del mellombels anleggsveg. Dette fordi fjellområda innanfor er framkome moglege fangsttilknytte fornminne som kan ha svært høg alder. (...)

Møre og Romsdal fylkeskommune som vassregionmynde har følgjande samla innspel til utbygging av seks småkraftverk i Vanylven og Vågsøy kommune:

-Vassdrag som skal byggast ut, må ha tilstrekkelege naturfaglege undersøkingar slik at dei kan bli klassifisert etter vassforskrifta sine krav. (...)

-Saksbehandlinga av søknadene må samordnast med tiltaksanalysearbeidet i Søre Sunnmøre vassområde.

-Ein ber om at det blir retta særskilt fokus på dei anadrome elvestrekningane, slik at kraftutbygginga ikkje er til hinder for vandring, reproduksjon og levesett for laks og sjøaure. Ein må her også sjå på sumverknad av eventuell påverknad/reduksjon av laks- og aurebestanden i området.

Planfagleg merknad

Vanylven har i lengre tid arbeidd med framlegg til ny kommuneplan. Kommuneplanarbeidet har i stor grad fokusert på reiseliv, og det ligg inne framlegg til store areal avsett til fritidsbustader både på fjell og langs sjøen. Det er viktig at utbygging av småkraftverk vert drøfta i høve denne reiselivssatsinga, slik at ein ivaretek dei sentrale landskapskvalitetane i kommunen. Estetisk utforming av anlegga vil vere sentralt, og særskild det å unngå store synlege sår i landskapet. Når det gjeld sjølve bygnadane som skal oppførast bør det også leggjast stor vekt på utforming og plassering av desse i høve landskap og eventuell tilgrensande busetnad.

Konklusjon

Vi viser til merknadane ovanfor, og vonar at det vert lagt særskilt vekt på å drøfte utbygginga i høve reiselivssatsinga til kommunen. Kunnskapsgrunnlaget må tilfredsstille vassforskrifta sine krav i § 12 og ein må ha særskilt fokus på anadrome elvestrekningar. Det er krav om arkeologisk registrering enkelte stader, og vi ber dykk vere særskilt merksam problemstillingar knytt til kulturminne av ulik art.»

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard har ingen merknader.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal har anført følgende i brev av 22.5.2013:

«(...) Dei tre sterkt eksponerte fossefalla er det mest dominerande og identitetsskapande landskapelement for denne delen av Nordalen. Dei er også svært markerte sett frå fjorden, frå Syvde og frå sørsida av Syvdsfjorden. Dette går godt fram av vedlegg 3 frå AMBIO Miljørådgivning AS. Vi forventar at NVE trekk lærdom av sin eigen Rapport 2-2010 "Etterundersøkelser ved småkraftverk. Sumvirkninger på landskap..." (...) Begge hovudkonklusjonane i denne rapporten gjer at vi er skeptiske til at dette store, og teknisk samansette tiltaket, kan gjennomførast på ein god måte.

Når sumverknadene på landskapet skal vurderast ser vi at nedslagsfeltet for Brandefjellet grensar opp til Dravlaus kraftverk (på høyring) og Tenneelva kraftverk (på høyring). Utbygginga i Åmela har også satt sine avtrykk i fjellområda rundt Nordalen. Det er dei to fossane i Årdalselva og den lange fossestrengen i Bruelva som veg tyngst i landskapsbiletet. Kvitla er meir anonym. I rekneskapen av samla belastning vil tapet av INON-areal vege tungst. Det er ikkje mange km frå Syvdsfjorden til Dalsfjorden, og dei inngrepsfrie områda er under press frå begge sider. Eit målbart tap på 3,7 kv km er mykje i eit fjordlandskap som frå før er pressa.

Eksisterande veg opp langs Kvitla vart truleg heimla som skogsveg, men det tener og som transportetappe for dei som brukar fjellområda austover til friluftsliv og hytteliv. Utan å kjenne historikken i detalj, reknar vi med at det er ein grunn til at vegen ikkje vart trekt lenger enn den er no. Ein "midlertidig anleggsveg" opp til den opne kanalen på kote 540, maskinvegen langs kanalen og sjølve kanalen vil ligge som opne sår i landskapet og haldast opne av tilsynsbehova kanalen vil få. Vegen og kanalen vil kutte fleire mykje brukte turstiar.

Det er planlagt bruer som avbøtande tiltak, men dette vil uansett vere sterkt negativt både for dyr og menneske som brukar området i dag.

Fleire av stiane kjem tett inn på fossestryka og dei fasinerande juva. Til dømes stien opp mot Årdalen og Brandefjellet. Minstevassføring vil gje eit stusseleg akkompagnement til turen samanlikna med det Årdalselva og Bruelva har spilt opp til no!

Nokre merknader til søknaden sitt kap. 1.5 (...) Så nemnast eit omsøkt kraftverkprosjekt i Saurdalen som ligg 7,1 km unna, mens Tenneselva kraftverk som ligg om lag 2 km unna ikkje er nemnt. Dravlaus kraftverk er heller ikkje nemnt. Det ligg og nærare enn Saurdalen. (...) For oss er desse perspektiva viktige som grunnlag for vurdering av samla belastning.

(...) Vi trur at funnet av evjebekkemose kan indikere at her er fleire mose og lavartar som ikkje er kartlagde. Vi legg og merke til usikkerheita om dei avbøtande tiltaka som er foreslått vil vere nok for at mosearten klarar seg. Brandefjellet kraftverk er truleg det som gjev størst negative konsekvensar for biologisk mangfald av dei fem i Vanylven-pakken. Det grip mest inn i inngrepsfri natur, og vil ta frå Nordalen ein av dei beste visuelle kvalitetane. Vi går sterkt imot at Brandefjellet kraftverk får konsesjon.»

Ålesund og Sunnmøre Turistforening støtter Naturvernforbundet sin uttalelse i brev av 25.5.2013.

Tussa Nett AS har anført følgende i brev av 20.3.2013:

«Dersom dei kraftverka som har søkt konsesjon (Sørdalselva, Brandefjellet, Kasseelva, Tenneselva, Dravlaus og Vassbakke, 18,7 MW) skal mate inn effekt på nettet i tillegg til dei som er nemnd i kapitlet ovanfor, vil dagens distribusjons- og regionalnett bli sterkt belasta. Det vil vere nødvendig å skifte ut ein del 22 kV kablar i Åheim, Åmela og Sydve i tillegg må delinga i 66 kV nettet flyttast til Åheim mot Åmela. (...) I regionalnettet må ein auke kapasiteten i 66 kV linjene ut frå Åmela til Eid eller til Bryggja for å få nok kapasitet til alle nye planlagde småkraftverk.»

Istad Nett AS anfører i brev av 25.5.2013 at de støtter Tussa Nett AS sin høringsuttalelse.

Per-Willy Gjerde har uttalt følgende i brev av 18.5.2013:

«Her er to grunneiere nedenfor det planlagte inntak i Brudevollsdalen. Dette er Liv Ingun Brudevoll og Arild Brudevoll. Eg forstår at det er slik at dei ikkje ønsker å flytte elvevassdrag og overflatevann til dette utbyggingsprosjektet. Når dette er slik, så ønsker ikke eg som driver av gnr 87 bnr 3 (Eigar Dagfin Gjerde) at dette vatnet tilføres den del av elven, som vi eiger.

Dette inngrepet vil vel også påføre naturen en del sår i landskapet. Dette vil også forringe graskvaliteten på beitemarken som eg nytter.

Kanalen som er planlagt på Brudevollsfjellet vil danne en trakt som kan medføre at beitedyr kan komme i trangsteg ved inntaket i Brudevollsdalen, pga kraftige vindforhold kombinert med ekstreme regnbyger. Det vil også medføre redusert beiteforhold på innmarka pga manglende grunnvatn. Dette er pga her er et tynt lag med jord ned på grunnfjellet.

Eg kan ikkje sjå noko anna enn ulemper med et slikt inngrep på beitearealet som eg, og andre brukere, nytter til beitedyr.

Dessutan blir et ypperleg turområde forringet, for den som bruker det til dette formålet.

Alt i alt, så vil dette inngrepet i naturen føre til et sår i naturen, som vil være til visuell sjenanse i lang tid fremover, både for tradisjonelle gårdbrukere i Nordalen og den menige mann som helst vil ha naturen i dalen som den er.»

Grunneierne Brudevoll m.fl. anførte i brev av 16.5.2013 følgende:

«Brevet vil i hovudsak ta problemstillingar knytte til Kvitla og det råka området i høgfjellet. I dette området utgjør skylda til undertekna grunneigar om lag 50 prosent, medan vi eig størstedelen av området nedanfor den planlagde overføringskanalen mellom Kvitla og Bruelva i heilskap. (...)

Fossefall

Fossane i Årdalselva og Bruelva er sentrale for prosjektet. Desse fossane er godt synlege frå store deler av Syvde, og i frå fjorden (...)

Ei utbygging med tilhøyrande drenering og røyrlegging vil medføre ein vesentleg reduksjon i vassføringa. Dette representerer eit drastisk naturinngrep. Fossane i Årdalselva og Bruelva representerer ein positiv landskapsverdi for både fastbuande og turistar frå både inn- og utland. Som grunneigarar er vi såleis svært uroa over dei moglege konsekvensane den skisserte utbygginga vil ha for framtidig busetnad og turisme til Syvde og Vanylven.

Natur- og friluftslivsinteresser

Utbyggingsområdet er i dag eit viktig område for rekreasjon og friluftsliv. Dette inkluderer fotturar sommartid, skiturar vinterstida, jakt og fiske. Det er og ei rekke hytter i området. Om grunneigarar ser vi dette som viktige verdier for både Syvde og Vanylven.

Det at Vanylven Idrettsråd si turrute nr. 45 er merka til Høgenipa og at Syvde Idrettslag inkluderer Tryggesteinen i sine postar i Fjelltrimmen, stadfestar området si positive rolle for både fastbuande og turistar sine rekreasjonsmoglegheiter i Syvde. Denne tur-ruta vil måtte krysse det skisserte utbyggingsområdet.

Den skisserte overføringa av vatn frå Kvitla, ein vesentleg del av dette i ein open kanal i høgfjellet (...), må sjåast som eit omfattande naturinngrep som vil rasere området slik vi kjenner det i dag. Plasseringa i høgda 480 moh. – 550 moh. Vil også gjere inngrepet synleg på lang avstand frå Syvdsfjorden og kringliggande fjellområde. Eit slikt inngrep vil vere svært skjemmande både for fastbuande, turistar og potensielle tilflyttarar. Dette har vi også teke opp med Vanylven kommune som i sin arealplan vurderer området til eit LNF-område. (...)

Matelva

Vi finn det særskilt merkverdig at konsesjonssøknaden ikkje inneheld ei einaste referanse til vassdraget «Matelva». (...)har denne sitt utsig ved kote 525, i same nedbørsområde som er skissert grøfta for oppsamling i overføringskanal (...) Matelva renn til slutt saman med Kvitla når den er på høgde med Gnr 83.3 og 6, men har ingen overlapping før dette.

Eigedomsforhold i området tilknytt prosjektet

Første og siste delen av fjellvegen til utbyggingsområdet i fjellet er eigd privat mellom grunneigarane Jan- Terje Brudevoll, Kjell- Arne Myrvoll og Liv Ingunn Vada Brudevoll. (...) At vegen er planlagt brukt, og til og med forlenga, utan forslag eller dialog om bruksavtale og

kompensasjon står fram som nok eit døme på klare feil og manglar i planlegginga av dette prosjektet. (...)

Beiteområde for husdyr

Den skisserte dreneringsgrøfta vil øydelegge eit viktig beiteområdet for dei tilknytte gardane på Brudevoll. Inngrepet vil gjere dette svært utfordrande, særskilt med tanke på dyra sin tryggleik når dei skal krysse grøftene. Det beste beitet er på øvre side av grøfta. (...) Kvitla har likevel tradisjonelt fungert som ei naturleg historisk grense for dyra, ein funksjon som ville endre seg ved redusert vassføring. Dette vil medføre andre løysingar som mellom anna ei omfattande oppsetting av gjerde langs Kvitla.

Vassforsyning

(...) Særleg grøftinga i fjellet vil ta bort mykje av tilsiget til vassdraga «Kvitla» og «Matelva». Særskilt grunneigarane Liv Ingunn Vada Brudevoll (...) og Jan- Terje Brudevoll (...) vil risikere reduksjon i tilsiget til brønnane sine, noko som kan medføre store økonomiske konsekvensar ved behov for utbetring (...) Syvde vassverk er utanfor rekkevidde. (...)

Flaum

Som grunneigarar er vi sterkt uroa over at Småkraft som utbyggjar ikkje tek omsyn til potensielle flaumfarar for hus, bygningar og menneske i eit område med mykje nedbør og skogsområder. Syvde har tidlegare vore råka av omfattande flaumar, seinast i 2004.

Merknadar

(...) Då ei realisering av Brandefjellet kraftverk vil gjere ei separat utbygging av Kvitla og Matelva umogleg, vil det frå vår side vere naturleg å krevje erstatning for ekspropriasjon av fallrettar etter marknadsverdi. (...)

Oppsummering

(...) På bakgrunn av dette vonar vi at NVE ser at det ikkje er grunnlag til å godkjenne konsesjonssøknaden for Brandefjellet kraftverk»

Søkernes kommentarer

Søkernes kommentarer er forkortet av NVE og er kun gjengitt der det foreligger viktige momenter i saken. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

Småkraft AS svarte på høringsuttalelsene i brev av 6.6..2013.

Søker presiserer at kanalen i høyfjellet vil bli tilpasset området. Vollen skal bli en naturlig del av naturen. Det skal også være mulig å krysse kanalen i perioder med lite vann. Flere krysningspunkter over kanalen er også planlagt. De påpeker videre at området hvor kanalen skal legges er tilkjent som dyrkingsområde i forbindelse med siste jordskifte. Dreneringseffekten av kanalen vil derfor være positiv ifølge søker. Søker viser til at Småkraft AS alltid tenker estetikk og tilpasning til naturen er en selvfølge. Kulturminneloven § 9 vil bli ivaretatt. Småkraft ønsker å minne om at evjebekkmosen ikke er oppført som en spesielt truet art, og at det ikke er funnet spesielt truede arter i området. Selv om 73% av vannmengden fraføres vil fossene i perioder fremdeles oppleves som et mektig landskapselement. Søker sier videre at de er kjent med nettsituasjonen i området og er innstilt på å betale nødvendig anleggsbidrag for påkobling på nettet.

Søker viser videre til grunneiernes svar til Brudevoll med flere når det gjelder svar på høringsuttalelsene. Svar fra Vik og Landsverk er gjengitt nedenfor:

Kommentar får grunneigarane på Vik og Landsverk i forhold til Brudevoll sitt innspel til konsesjonssøknaden for Brandefjellet kraftverk datert 5.4.2013

"Tap av fossefall som viktige naturverdiar

Vi meiner prosjektet er positivt, då denne utbygginga kan bidra med midlar til mange gardsbruk i dette området, som vil vere positivt for å halde gardsbruka i hevd. Når det gjeld turisme, er det også med ein som driv med turisme i denne søknaden, som også er positiv til prosjektet. Turistane vel heller fjord fiske i dette område. Det er derfor ingen ting som tyder på at det skal ha nokon innverknad på turistane som kjem til bygda. Det er også ei utbygging for over 50 millionar, som kan komme bygda og område til gode. Vi meiner derfor dette er eit prosjekt som er positivt samla sett for busetnaden i området.

Landbruks- natur- og friluftsliv

Vi meiner at ei opa grøft i dette området som vi eig ein vesentleg del av, vil vere positivt for både folk og dyr. Vi trur ikkje det vil frata nokon å ha glede av å gå i dette området. Område vert opptørka, då her er eit veldig vått område, som vert mykje betre å gå i både for folk og dyr. Det vert også mykje betre forhold for at dyra kan nytte område til beite. Vi kan heller ikkje vere einig i at ei slik grøft vil verte synleg frå lange avstandar i Syvdsfjorden.

Vatn-forsyning

Dette har våre teke opp med Brudevoll tidlegare, då dei har våre innkalla på dei møta vi har hatt angående denne utbygginga, og både Småkraft as og vi har forsikra Brudevoll om at vi vil ta på oss alle kostnader med at desse gardane får sikker vatn forsyning. Det er vi sjølv sagt forplikta til.

Beiteområde for dyr

Vi vil sjølv sagt finne løysingar for at folk og dyr kjem seg over grøfta, då vi eig 81,33 % av sameige. Det er også i vår interesse som eig det vesentlege av sameige der grøfta kjem til å ligge.

Flaum

Vi kan ikkje sjå at dette er eit problem, slik som terrenget er i dette området. Grøfta vert også laga med lite fall, som gjer at vatnet ikkje har stor fart. Slike grøfter er det mange av rundt om kring i forhold til dyrking av mark, og opp tørking av beitemark. Dette er derfor ikkje noko ny problemstilling. Det er derfor betre å gjere no saman med kraft utbygginga, eller at ein seinare må grøfte område, utan vatnet kjem til nytte.

(...) Vi håper derfor vass resursane i Kvisla og Sameige kan komme alle til nytte, særleg då dette prosjektet som kjem mange grunneigarar til gode, totalt 26 i Syvde, ei bygd som er trua av utflytting. (...)"

Tilleggsopplysninger

Søker har i e-post datert 18.11.2013 gitt tilleggsopplysninger etter at NVE var på befaring. Tilleggsopplysningene inneholder tekniske avklaringer på midlertidige arealbeslag for prosjektet. De nye opplysningene er tatt med i vår vurdering.

I etterkant av NVEs befaring fikk søker, sammen med grunneiere, ordfører i Vanylven og fylkesordfører i Møre og Romsdal i stand et møte med Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Møtet ble avholdt den 12.7.2013 på Fylkeshuset. Formålet var å få Fylkesmannen til å trekke sin innsigelse i saken. Fylkesmannen sendte et svarbrev til grunneier den 22.7.2013 hvor de opprettholder innholdet i sin innsigelse.

I etterkant av møtet med Fylkesmannen sendte ordføreren i Vanylven kommune et brev til NVE datert 17.9.2013 hvor han viser til hvor viktig det er for bygda at Brandefjellet blir bygget ut og at prosjektet vil være bra for alle parter. Han viser til at Vanylven sliter med stor nedgang i folketallet og nedgang i arbeidsplasser, også i landbruket. Kommunen har status som omstillingskommune. Han mener videre at de positive virkningene veier mer enn de mindre og avgrensa naturinngrepene som utbyggingen medfører.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 6,4 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 627 l/s samlet for alle elvene. Effektiv innsjøprosent er på 0,4 % og nedbørfeltet har en snaufjellandel på 97 % og breandel på 0 %. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende høst- og vårflokker. Laveste vannføring opptrer gjerne på senvinteren og sommeren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 35 og 27 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 32 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 1462 l/s og minste driftsvannføring 30 l/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring tilsvarende 5-persentilene for de tre elvene på til sammen 35 l/s i perioden 01.05. til 30.09. og 27 l/s resten av året. De hydrologiske dataene for det enkelte bekkeinntak/bekkeoverføring er gjengitt i tabell 1 nedenfor. Ifølge søknaden vil dette medføre at om lag 70 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

Bekkeinntak/overføring	Middelvannføring l/s	Minstevannføring l/s (sommer)	Minstevannføring l/s (vinter)
Hovedinntak; Årdalselva	206	13	10
Bekkeoverføring I, Årdalselva	71	4	3
Bekkeoverføring II, Bruelva	121	7	5
Bekkeoverføring III, Bruelva	80	5	4
Bekkeoverføring IV, Kvitla	106	6	5

Tabell 1: Søkers forslag til slipp av minstevannføring.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 233 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på til sammen 35 l/s i sommersesongen og 27 l/s i vintersesongen fordelt på tre bekker fra fem bekkeinntak, vil dette gi en restvannføring på ca. 30 % rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i mindre grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 40 dager i et middels vått år. I 99 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 270 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at den omsøkte maksimale slukeevnen er svært høy og vil frata vassdraget størsteparten av dets naturlige vannføringsdynamikk.

Produksjon og kostnader

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger.

Landskap og friluftsliv

Landskap

Tiltaksområdet til Brandefjellet ligger i vestenden av tettstedet Syvden i den ytre delen av Norddalen innerst i Syvdsfjorden. Norddalen er en åpen U-dal med bratte skrånende lier med flate fjellplatåer på toppen. Kvitla, Bruelva og Årdalselva, som er omsøkt utnyttet i Brandefjellet kraftverk, renner fra fjellet og ut i Norddalselva. Kvitla er stort sett ikke synlig fra avstand, mens Bruelva og Årdalselva er viktige innslag i landskapsbildet. De er synlige på lang avstand fra vei 652 på vestsiden av Syvdsfjorden, i tettstedet Syvden og fra veien gjennom store deler av Norddalen.

Alle høringspartene har uttalt seg om landskapsvirkningene av Brandefjellet kraftverk. Den mest positive uttalelsen kommer fra Vanylven kommune. De mener det kan gis konsesjon om NVE stiller *«visse krav til skånsam opparbeiding av anlegga, slik at fjernverknaden av landskapsrommet ikke vert vesentleg ringare enn det er i dag.»* Fylkeskommunen mener utbyggingsplanene må drøftes i lys av kommunens satsing på reiseliv. De mener det er spesielt viktig å unngå store synlige sår i landskapet. Fylkesmannen går sterkt imot en utbygging av Brandefjellet kraftverk og har fremmet innsigelse til utbyggingen med bakgrunn i blant annet landskapsvirkninger og tap av INON sone 2. De begrunner innsigelsen med blant annet bortfall av fosser, samt omfanget av byggingen av den åpne overføringskanalen og anleggsveien i et sårbart, vegetasjonsfattig høyfjellsområde. Bortfall av 3,7 km² INON sone 2 regnes av Fylkesmannen å være betydelig i dette området, fordi presset på rest-INON er stort i Vanylven. Naturvernforbundet går sterkt imot en utbygging av Brandefjellet kraftverk. De mener Norddalen vil miste en av de beste visuelle kvalitetene den har. De støtter Fylkesmannes bekymring om tap av rest-INON i kommunen. P.W. Gjerde og grunneierne på Brudevoll er negative til landskapsvirkningene fraføring av vann vil ha å si for opplevelsen av fossene. De mener fossene er viktige både for lokalsamfunnet og for turistnæringen.

I OEDs retningslinjer står det at *«inngrep som medfører bortfall eller vesentlig reduksjon av dominerende landskapselementer, for eksempel fossefjordlandskap, bør som hovedregel unngås.»* Fossene i Bruelva og Årdalselva er etter NVEs syn spesielle landskapselement som gir lokalsamfunnet i Syvde et særpreg. NVE konstaterte på befarings i området at fossene var godt eksponert. Fossene som landskapselement vurderes derfor å ha middels verdi. Foreslått minstevannføring i bekkene vil gi mellom 9 og 17 l/s hele året. Minstevannføringen vil etter NVEs syn overhodet ikke være tilstrekkelig for å opprettholde fossenes inntryksstyrke. Reduksjonen av landskapselementenes verdi er etter vårt syn vesentlig, selv om vannet vil gå i overløp enkelte dager i året.

Synligheten av overføringskanalen og anleggsveien i et større landskapsrom er også trukket fram som argumenter mot en utbygging av Brandefjellet kraftverk av grunneiere på Brudevoll. NVE er enig i at overføringskanalen og anleggsveien vil være svært synlig fra fjellplatået, turstiene og hyttene i området. NVE mener likevel at synligheten vil være noe mindre fra dalbunnen og fjorden.

Alle prosjektene i Vanylven og Vågsøy kommuner er plassert innenfor landskapsregionen *Ytre fjordbygder på Vestlandet*. Denne regionen strekker seg fra Romsdalsfjorden i nord til Ryfylke i sør. Kjennetegnet ved denne landskapsformen er det mer åpne preget med vide fjordtrekk og lavere horisont mot vest. For Sunnmøre spesielt er de innerste fjellområdene preget av istiden. Høye og steile bergvegger er vanlig. Dravlaus kraftverk, som ligger på andre siden av fjellpartiet av Brandefjellet og Tenneelva, ligger i landskapsregion *Midtre fjordbygder på Vestlandet*, og er derfor ikke naturlig å vurdere sammen med prosjektområdene i denne pakken. Ut ifra plasseringen av de seks prosjektene i Vanylvenpakken har vi valgt å se landskap og friluftsliv felles for de fire prosjektene som ligger i

nærheten av tettstedet Syvden. Dette gjelder Brandefjellet, Tenneelva, Helgåa og Sjørdalselva. Av viktige landskapselement skiller fossene ved Brandefjellet seg spesielt ut. Tre av fossene er godt eksponert langs Syvdsfjorden, fra Eidså via tettstedet Syvden og et godt stykke videre inn i Norddalen. Det er fossene i Årdalselva og Bruelva, som danner dette særmerkede trekløveret. Tenneelva derimot ligger innerst i Norddalen og er ikke synlig fra dalbunnen før man kommer helt innerst i dalen. Sjørdalselva ligger innerst i Saurdalen. Veien opp til skianlegget snor seg på vestsiden av elva. Elva i seg selv er lite synlig som landskapselement. Ved inntaksområdet er det laget en stor fylling som fungerer som parkeringsplass for skianlegget. Elva er synlig i nedkant av skrenten. Helgåa ligger også godt inni et dalføre hvor man må inn til nedkanten av elva for å se fossen.

NVE mener at virkningene av fraføring av vann i forbindelse med en eventuell utbygging av Brandefjellet kraftverk vil være den største ulempen ved vurdering av samlet belastning for landskapet innerst i Syvdsfjorden. Virkninger for landskap og friluftsliv har vært viktig i vurderingen av konsesjonsspørsmålet og for fastsetting av avbøtende tiltak for prosjektene innerst i Syvdsfjorden. Tap av INON har ikke alene vært avgjørende for konsesjonsspørsmålet, men har vært med i den samlede vurderingen av fordeler og ulemper for allmenne interesser.

Selv om kanalen og midlertidig anleggsvei for kraftverket ikke vil være svært synlig fra dalbunn og fjord, er NVE uenig med søker i at tiltaket kan avbøtes tilstrekkelig på tema landskap ved slipp av minstevannføring i fossene, slik det er skissert i søknaden. Fraføring av vann fra spesielle fosser i lokalsamfunnet har vært av stor betydning for konsesjonsspørsmålet for Brandefjellet kraftverk.

Friluftsliv

Møre og Romsdal fylkeskommune har utarbeidet en oversikt på sine nettsider over turer og turområder som er tilgjengelige i fylket. Hos fylkeskommunen er det registrert 46 fotturer, 8 skiturer og 6 sykkelstier i Vanylven. Områdene sør for tettstedet Syvden skiller seg ut som det viktigste turområdet i kommunen. I dette området ligger Sjørdalselva og Helgåa. Brandefjellet og Kasseelva ligger i periferien av dette turområdet. Tenneelva er oppført med noen skiturer i nærheten, mens Høglida ikke har turforslag verken i Møre og Romsdal eller i Sogn og Fjordane.

Brandefjellet kraftverk vil berøre turrute 45 fra Landsverk i Syvde til Høgenipa. Høgenipa er et av de høyeste og mer kjente toppene i Vanylven. Ruten er mulig å gå mellom Syvde i Vanylven og Dravlaus i Dalsfjorden. Den åpne overføringskanalen fra Kvitla til Bruelva vil krysse denne stien og være synlig på store deler av turen i høgfjellet.

Fylkesmannen, Naturvernforbundet i Møre og Romsdal, Ålesund og Sunnmøre turistforening, P.W. Gjerde og grunneierne på Brudevoll viser i sine høringsuttalelser til ulempene for friluftslivet ved bygging av en åpen overføringskanal og anleggsveien i høgfjellet. Turstien blir ifølge grunneierne på Brudevoll brukt av både foreninger og lokalbefolkningen. Fraføring av vann i bekkene er også problematisk. Flere av stiene går nær opp til de synlige fossene som vil få fraført størsteparten av vannet. Fraføring av vannet i fossene vil dermed redusere opplevelsesverdien også på nært hold, mener grunneierne på Brudevoll.

Søker mener den åpne kanalen med tilhørende anlegg kan avbøtes tilstrekkelig med en jordvoll langs kanalens ytterkant, samt broer for ferdsel av turgåere, hytteiere og beitedyr. Fraføring av vannet i bekkene mener søker er uproblematisk, da vannet vil gå i overløp en viss andel av året.

NVE viser til OEDs retningslinjer på tema landskap. I retningslinjene står det at høyfjellsområder av lokal betydning har middels verdi. Retningslinjene viser videre til at man bør unngå inngrep som «*er svært synlige og som etterlater varige sår i naturen*» Søknaden skisserer et behov for fire bekkeoverføringer, 1,5 km åpen kanal, 0,7 km nedgravde rør og 0,7 km midlertidig anleggsvei. Samlet

medfører dette et arealbehov på 43,3 daa for til sammen 2,9 km i høyfjellet. Dette gir etter vårt syn et stor teknisk inngrep frem mot inntaksdammen. Inngrepet er i tillegg lagt i et lokalt viktig turområde, og vil kutte flere av de brukte stiene.

NVE mener inngrepet i forbindelse med overføringskanalen og anleggsveien inn til kanalen vil være svært synlig på fjellplatået for turgåere i lang tid. NVE mener det ikke er mulig å stille krav som innebærer en skånsom nok opparbeiding av anlegget, slik kommunen forutsetter i sin høringsuttalelse. En 1,5 km lang åpen kanal med bredde på 2 m og dybde på 1 m i et turområde regnes for å være permanente sår som forringer området både for turgåere og hytteiere. Ulemper for friluftsliv har alene ikke vært avgjørende for konsesjonsspørsmålet, men har sammen med virkninger på landskapet vært en viktig del av avgjørelsen.

Naturmangfold

Viktige naturtyper

De omsøkte prosjektene i Vanylvenpakken vil kunne berøre 10 naturtypelokaliteter regnet som viktige etter DNs håndbok 13. Naturtypene er bekkekløft, fossesprøytsone, gråor-heggeskog, kystmyr, hagemark, gammel lauvskog og en viltbiotop.

Kraftverk	naturtype	lokalitetsnavn	verdisetting
Brandefjellet	bekkekløft	Årdalselva	B
	2 fossesprøytsoner	Bruelva	C
Helgaa	gråor-heggeskog	ikke navnsatt	Ikke verdisatt
Sørdalselva	kystmyr	Gamlesetra	A
	hagemark	Sørdalen	B
	fossesprøytsone	Sørdalselva	C
Kasseelva	gammel lauvskog	Kasseelva	C
	kystmyr	Hellebust	B
Høgelida	viltbiotop	Movatnet	A

Bekkekløft

En bekkekløft er en V-dal eller et gjel som går ned i fast fjell. Utforming og størrelse kan variere betraktelig, men ofte renner det en bekk eller elv gjennom den. Norge har et internasjonalt ansvar for bekkekløfter, og forvaltningen skal være spesielt oppmerksom på den rødlistede naturtypen *kontinentale skogsbekkekløfter*. Grunnen til at Norge har et særskilt ansvar for å ta vare på bekkekløfter er at dette er leveområde for en rekke spesialiserte arter av planter, sopp og dyr. Trange daler og gjel har lite direkte solinnstråling og miljøet blir mer fuktig enn i området rundt. Spesielt viktig er områder hvor utglidninger og ras er vanlig, siden disse skaper et dynamisk miljø som gir grunnlag for variert arts mangfold. Ras og flom fører også til oppsamling av død ved i elva, som igjen gir gode leveforhold for sopp og insekter. Elva vil være viktig for fuktigheten i kløfta, spesielt i områder hvor elva går i fosser eller stryk hvor vann vil sprute over vegetasjon i kantsonen. Truslene mot naturtypen er alle inngrep som gjør det lysere og tørrere i kløfta.

I perioden 2007 til 2010 ble det gjennomført undersøkelser av 625 bekkekløfter i 14 fylker på oppdrag for Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet). Disse ble gitt karakter fra 0 (uten registrerte naturverdier) til 6 (nasjonalt verdifulle og svært viktige). Innenfor bekkekløftområdene ble kjerneområder/naturtypelokaliteter skilt ut og verdisatt etter en tredelt skala: nasjonal (A), regional (B) og lokal verdi (C). På Søre Sunnmøre ble fem bekkekløfter plukket ut og undersøkt i forbindelse med dette bekkekløftprosjektet. To av disse ligger i Vanylven kommune, mens de resterende tre ligger i

Volda kommune. Bekkekløftene i Vanylven fikk verdi 0 og 1. I Volda ble det registrert bekkekløfter med verdi 2, 3 og 4.

Bekkekløften i Årdalselva ble ikke undersøkt i forbindelse med bekkekløftprosjektet. Den ble kartlagt av AMBIO Miljørådgivning AS i 2009 som en del av den biologiske rapporten for Brandefjellet kraftverk. Naturtypen ble avgrenset som viktig bekkekløftlokalitet av B-verdi. Det ble ikke funnet rødlistede arter i kløfta, men flere steder var vanskelig tilgjengelige, så potensialet for funn av rødlistede arter anses som stort.

NVE mener at funnet av bekkekløften i Årdalselva av B-verdi er av regional viktighet. Manglende funn av rødlistede arter trekker betydningen noe ned. Påvirkning på naturtypen bekkekløft har alene ikke vært avgjørende for NVEs vedtak i Vanylvenpakken, men har vært med i den samlede vurderingen av fordeler og ulemper for allmenne interesser.

Fossesprøytsoner

Fossesprøytsoner er kantsoner ved fosser som har en så høy vannføring eller fall at det dannes et stabilt fuktig miljø for vegetasjon. Sonen kan gi grunnlag for mosevegetasjon på stein og berg (fosseberg) eller for rikere plantesamfunn med gress og urter (fosse-eng) der hvor det er etablert et jordsmonn. Det er kun et fåtall arter hvor det er vist en direkte tilknytning til naturtypen. Dette har sammenheng med at naturtypen er et særtrekk for Norge, og det er kun et fåtall arter som bare er hjemmehørende i Norge. Fossesprøytsoner er sjeldne og knyttet til de litt større fossene på Vestlandet, Nord-Norge og sentrale fjellstrøk. Truslene mot naturtypen er først og fremst fraføring av vann som resultat av vannkraftutbygging.

Brandefjellet kraftverk vil fraføre vann fra to fossesprutsoner med C-verdi (lokal verdi). Lokalitetene har ikke registrert noen rødlistede arter, men den sjeldne evjebekkemosen ble funnet i en av sprutsonene. I tillegg er det registrert en fossesprøytsone i Sjørdalselva, også den med C-verdi. Det ble heller ikke her registrert rødlistede arter innenfor lokaliteten. I Naturbase er det kun registrert én annen fossesprøytlokalitet i Vanylven. Den er lokalisert ved Brattegjølfossen. Den er verdisatt til lokalt viktig (C-verdi). Det ble ikke funnet rødlistede arter i denne lokaliteten.

Dersom Brandefjellet realiseres etter omsøkt plan vil det i et middels år være overløp 40 dager i året, mens kraftverket ikke vil være i drift 99 dager i året. Dermed vil det være drift og kun minstevannføring i fossene i Brudalselva 226 dager i året. Restvannføringen vil ikke bidra til å øke fuktigheten i fossesprøytsonen i nevneverdig grad ut ifra deres plassering. Dersom Sjørdalselva realiseres etter omsøkt plan vil det i et middels år være overløp 50 dager i året, mens kraftverket ikke vil være i drift 76 dager i året. Dermed vil det være drift og kun minstevannføring i fossen i Sjørdalselva 239 dager i året. Fossen ligger midt i tiltaksområdet. Restvannføringen vil ikke bidra til å øke fuktigheten i fossesprøytsonen i nevneverdig grad ut ifra deres plassering.

NVE mener at en eventuell utbygging av Brandefjellet og/eller Sjørdalselva kraftverk vil ha en vesentlig virkning for fossesprøytsoner lokalt siden de fraføres betydelig mengder vann. NVE legger også vekt på at fossesprøytsonene er av lokal verdi og at Brudalselva inneholder én sjelden, men ingen truede arter, mens Sjørdalselva verken inneholder sjeldne eller truede arter. I Naturbase var det registrert én fossesprøytsone i kommunen, og ti i regionen, hvorav halvparten er av B-verdi. De nå omtalte fossesprøytsonene kommer i tillegg til disse ti. Siden det er få fossesprøytlokaliteter i kommunen, og alle er av C-verdi, øker dette verdien av naturtypen lokalt. Påvirkning på naturtypen fossesprøytsone har alene ikke vært avgjørende for NVEs vedtak i Vanylvenpakken, men har vært med i den samlede vurderingen av fordeler og ulemper for allmenne interesser.

Sårbare og truede arter

I Vanylvenpakken er følgende rødlistearter registrert i influensområdene til kraftverkene:

Kraftverk	art	rødlistekategori
Brandefjellet	rød honningvokssopp	VU
Tenneelva	strandsnipe	NT
	fiskemåke	NT
	stær	NT
	oter	VU
	gaupe	VU
Helgås	gaupe	VU
	oter	VU
Kasseelva	flatsaltlav	VU
Høgelida	storlom	NT
	ål	CR

Rød honningvokssopp er kategorisert som VU (sårbar). Den forekommer nesten utelukkende i sure, gamle naturbeitemarker langs vestkysten og i fjordstrøkene. I artskart framkommer det tre funn av rød honningvokssopp nær plassering av permanent vei inn til det omsøkte kraftverket. Dette er ikke kommentert i søknaden. Området for deponi, vei inn til kraftstasjon og selve kraftstasjonsplasseringen er ikke kartlagt av Ambio før innsending av søknaden. NVE legger til grunn at honningvokssoppen kan sikres ved at forekomstene merkes og anlegget legges utenom soppens voksested. Artsfunnene i kraftstasjonsområdet har ikke vært avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Anadrom fisk

Norge har et spesielt internasjonalt ansvar for å opprettholde levedyktige bestander av anadrome laksefisk. Noen av de største utfordringene for anadrome arter er redusert vannføring på berørt strekning og raske dropp i vannmengde der fisk, yngel og egg lever. Tilstrekkelig vanndekket areal og langsomme vannstandsendringer er blant de viktigste suksessfaktorene for at anadrom fisk skal kunne gjennomføre en vellykket livssyklus. I OEDs retningslinjer står det følgende:

«i vassdrag med bestander av sjøvandrende fisk (vil det) være viktig å legge vekt på tilpasninger/avbøtende tiltak».

Vassdrag med anadrom fisk uten vesentlig fiskeinteresse regnes for å ha middels verdi. I anadrome vassdrag der det også er fiskeinteresser gis vassdraget stor verdi.

Brandefjellet og Helgås kraftverk er de prosjektene i Vanylvenpakken som berører anadrom strekning mest. Flere av de andre prosjektene i pakken vil også kunne påvirke anadrom fisk da utløpene vil ligge rett oppstrøms eller ved vandringshinderet. Bekkene fra Brandefjellet og Tenneelva renner alle ut i den lakseførende Norddalselva. Disse to søknadene vil bli vurdert samlet for dette temaet. Sørðalselva og Helgås ligger i det anadrome Myklebustvassdraget. Disse prosjektene er også naturlig å se samlet. Kasseelva er plassert 2,7 km ovenfor det naturlige vandringshinderet i Gusdalselva. Fylkesmannen har antydnet at det muligens blir laget en laksetrapp ved dette hinderet for at fisken skal kunne bruke strekningen ovenfor. Hvor det nye vandringshinderet blir er ikke fastslått. Det er mulig fisken vil trekke helt opp mot Kassefossen. Høgelida er en av de øverste innløpsbekkene til Maurstadelva, som er et anadromt vassdrag. Utløpet av kraftverket er tenkt lagt ved vandringshinderet.

I lakseregisteret til Miljødirektoratet regnes i dag den anadrome strekningen opp til utløpet av Kvitla i Norddalselva, selv om det fysiske vandringshinderet ligger flere kilometer lengre inn i dalen. Ved

utbyggingen av Åmela kraftverk ble en del av nedbørfeltet til Norddalselva fraført vann. Dette gjør at elva har fått redusert sitt vannvolum kraftig. Middelvannføringen innerst i dalen var opprinnelig på 1,7 m³/s¹, hvor Tenneelva og Holelva bidro med om lag 0,5 m³/s av dette. Anadrom fisk bruker derfor de øvre områdene av Norddalselva mer sporadisk på grunn av dagens lave restvannføring.

Alle elvene som renner ut i Norddalselva har svært bratte fall ned mot dalbunnen, hvor det så flater gradvis ut. For anadrom fisk blir det stadig mindre egnede gyte- og oppvekstområder etter hvert som de beveger seg opp i sideelvene. Vandringshindrene i sideløpene er ikke kartfestet, så netto gyte- og oppvekstareal er ikke oppgitt.

Brandefjellet kraftverk vil få utløp rett i Norddalselva, et godt stykke ovenfor utløpet til Bruelva og Årdalselva. Kraftverket vil dermed fraføre vann fra de berørte elvenes nedre del. En minstevannføring på 5-20 l/s i hvert av sideløpene er mest sannsynlig for lav til at anadrom fisk kan bruke områdene som gyte- og oppvekstområder. Dette vil være svært negativt for sjørreten, som i større grad enn laksen er avhengig av sideelvene i sin livssyklus. Plasseringen av utløpet vil mest sannsynlig ha en svak positiv virkning for laks som lever i hovedløpet, siden en lengre strekning av Norddalselva da vil få høyere vannføring lengre inn i dalen.

Ut ifra fangststatistikken i Lakseregisteret er den anadrome strekningen i Norddalselva lite brukt til fiske. Det har ikke vært innrapportert fiske etter flommen i 2004. På grunn av lav beskatning har bestandene av laks og sjørret gode muligheter til å bygge seg opp igjen i den nedre delen av vassdraget. NVE legger dermed til grunn at vassdragets verdi for anadrom fisk er middels, mens verdien for fiske er liten.

NVE har vurdert den samlede belastningen for anadrom fisk i Norddalsvassdraget. NVE mener plasseringen av Tenneelva kraftverk ikke er i konflikt med anadrom fisk, da det innerste området i dag er av lav verdi for anadrom fisk. Brandefjellet kraftverk vil fraføre vann fra to av sideelvene til Norddalselva, som ligger nærmere utløpet til Syvdsfjorden, og vil dermed påvirke anadrom fisk i større grad enn Tenneelva. Inngrepene samlet sett er små på tema anadrom fisk, siden fraføringen av vann fra Norddalsvassdraget til Åmela kraftverk allerede har redusert den anadrome stekningen til kun ¼ av det opprinnelige. Påvirkning på anadrom fisk har ikke vært avgjørende for konsesjonsspørsmålet, men har vært en del av den samlede vurderingen av fordeler og ulemper for allmenne interesser.

Forholdet til naturmangfoldloven vurdert samlet for Vanylvenpakken

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknadene i Vanylvenpakken legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknadene, miljørapportene, høringsuttalelser, eksterne fiskerapporter samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet for tiltakene i Vanylvenpakken. Samlet sett mener NVE at sakenes kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet til at det kan fattes vedtak i sakene, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdene til kraftverkene i Vanylvenpakken finnes det en bekekløft av B-verdi, tre fossesprøytoner av C-verdi, en gråor-heggeskog med C-verdi, en hagemark med B-verdi, en

¹ I følge beregninger i NVEs lavvannskart.

viltbiotop med A-verdi, en gammel lauvskog med C-verdi, en kystmyr av A-verdi og en med B-verdi. I tillegg finnes rødlisteartene rød honningvokssopp (VU), alm (NT), brushane (VU), gaupe (VU), oter (VU), flatsaltlav (VU), storlom (NT) og ål (CR).

En eventuell utbygging av de enkelte kraftverkene i Vanylvenpakken vil etter NVEs mening ikke i seg selv være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 så lenge det slippes tilstrekkelig minstevannføring og det ikke planlegges vesentlige tekniske inngrep i viktige naturtyper. Unntaket her er påvirkningen på flatsaltlaven ved en utbygging av hovedalternativet til Kasseelva kraftverk. Det har ikke framkommet god nok dokumentasjon til at foreslåtte minstevannføringsslipp vil være tilstrekkelig til å opprettholde et levedyktig samfunn av fuktighetskrevenne arter. Foreslått minstevannføringsslipp i Kvitla, Bruelva og Årdalselva anses som svært lav og vil ikke være tilstrekkelig for å opprettholde gyte- og oppvekstområdene nederst i bekkeløpene fra Brandefjellet. Fraføring av vann fra anadrome strekninger har vært tillagt vekt i vår samlede vurdering, men har ikke vært avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

NVE har i vedtaket vurdert sakene i Vanylvenpakken sin påvirkning på viktige naturtyper og rødlistede arter opp mot eksisterende påvirkninger i regionen. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet, men tillegges vekt i den samlede vurderingen av fordeler og ulemper for allmenne interesser.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Kulturminner

Kulturminner og kulturmiljø er i OEDs *Retningslinjer for små vannkraftverk* definert slik:

«Med kulturminner menes alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til. Med kulturmiljøer menes områder hvor kulturminner inngår som del av en større helhet eller sammenheng.»

OEDs retningslinjer sier videre at det generelt skal vises varsomhet med inngrep i verdifulle kulturmiljøer og områder med kulturminner. Det kan ikke utføres tiltak som kan skade fredete kulturminner uten tillatelse fra kulturminnemyndighetene. Det står også at inngrep som bryter med landskapets og kulturmiljøets egenart og verdi, og som kan influere negativt på stedsidentiteten bør unngås.

Vi vil diskutere forholdet til kulturminner og kulturmiljø for de sakene i denne pakken hvor temaet er viet oppmerksomhet i høringsrunden og i forbindelse med konsekvensvurderingene i de aktuelle søknadene. Dette betyr at ikke alle sakene vil bli diskutert like inngående, og noen vil ikke bli vurdert i det hele tatt for dette temaet.

Brandefjellet kraftverk ligger ytterst i Norddalen, i utkanten av Syvde sentrum. Det er ikke registrert automatisk fredede kulturminner i området. Det er derimot registrert to kulturminner av nyere tid i influensområdet. Det ene er et kvernhus ved Kvitla, og det andre er et kvernhus ved Bruelva. Møre og

Romsdal fylkeskommune ønsker at søker tar kontakt med fylkeskommunen i en eventuell detaljplanfase for å ta vare på kulturminnene.

Fylkeskommunen påpeker at det ikke kan utelukkes automatisk fredede fangsttilknyttede forminner i høgfjellet som kan ha svært høy alder. De ønsker at det gjennomføres undersøkelse i forkant av en eventuell utbygging.

Dersom det gis konsesjon til Brandefjellet kraftverk vil det følge av standardvilkår for kulturminner at konsesjonæren plikter å undersøke om tiltaket berører automatisk fredede kulturminner. NVE mener dette kan utføres før innsending av detaljplaner dersom det gis konsesjon til tiltaket. Byggearbeider kan da legges slik at de unngår å skade verdifulle kulturminner. NVE mener dermed at hensynet til kulturminner ikke har vært avgjørende for konsesjonsspørsmålet, og at eventuelle ulemper kan avbøtes tilstrekkelig under en eventuell detaljplanlegging av anlegget.

Samfunnsmessige fordeler

Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. En utbygging av alle de seks omsøkte kraftverkene i Vanylven og Vågsøy kommuner vil til sammen kunne gi 51,6 GWh/år i fornybar energi, noe som gir et gjennomsnitt på 8,6 GWh per kraftverk i et gjennomsnittså. Den gjennomsnittlige produksjonsmengden per kraftverk ligger på produksjonsgjennomsnittet for småkraftverk, som regnes for å være om lag 8-10 GWh per år. Et gjennomsnittskraftverk vil kunne produsere nok energi til 400-500 husstander.

Fordelene ved de ulike prosjektene er større jo mer GWh de produserer, om utbyggingsprisen ikke blir for høy. De omsøkte prosjektene vil gi inntekter til søkerne og grunneiere og samtidig generere skatteinntekter til de respektive kommunene. De seks småkraftverkene vil styrke næringsgrunnlaget og samtidig kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning i området.

En eventuell utbygging av Brandefjellet kraftverk vil gi 13,6 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som normal for et småkraftverk. Vi har merket oss kommunens engasjement i saken og har vektlagt også de lokale fordelene i vår endelige vurdering.

Oppsummering

NVE har foretatt en samlet behandling av seks søknader om småkraftverk og tre søknader om anleggskonsesjon for nettilknytning av småkraftverk i Vanylven og Vågsøy kommuner.

En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene og gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

Under behandling av de seks søknadene i Vanylven og Vågsøy kommuner har NVE vurdert hver enkelt sak for seg og vurdert sumvirkningene av eksisterende og nye utbygginger der hvor NVE har funnet dette relevant.

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Brandefjellet kraftverk vil medføre negative konsekvenser av vesentlig betydning for landskap og friluftsliv. NVE mener at de synlige fossene i Bruelva og Årdalselva vil miste sin inntryksstyrke, ved en utbygging av prosjektet, og redusere opplevelsesverdien i et stort landskapsrom. Slipp av minstevannføring vil ikke være tilstrekkelig som avbøtende tiltak. En lang åpen kanal i høyfjellet vil i tillegg være svært skjemmende for friluftslivet. Ulemper for biologisk mangfold og samlet belastning har også vært viktige problemstillinger i NVEs vurdering.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Brandefjellet kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.

Vedlegg

Bilde 1: Tiltaksområdet for den åpne kanalen. Inntaksområdet ligger 1,5 km lenger fram litt til høyre i bildet.

Bilde 2: Fossene i Bruelva og Årdalselva sett fra Syvdsfjordens sørside.

Bilde 3: Skisse over utbyggingsområdet.

